

De omslag van het boek.

Genezing vindt men in het licht

Een roman van goed en kwaad en de vrije wil van de mens daartussen; met zijn tweede roman, 'Het wonder van Santa Clara', heeft Chesley Rach (Curaçao 1952) een prestatie van belang geleverd.

Chesley Rach
FOTO JEROEN
VAN DER MEYDE

DOOR WIM RUTGERS

Toen ik twee jaar geleden zijn debuut, 'De terugkeer van Ricardo Bonifacius' las, had ik daarover zo mijn reserves. De op Curaçao geboren en getogen, maar al jaren in Nederland wonende en daar inmiddels een befaamd hoogleraar Sociologie geworden hoofdperson, keert in die roman op zijn eiland terug als adviseur van een Nederlandse filmploeg die het carnaval gaat filmen: 'Het Carnaval is voorbij'. Dat veroorzaakt bij Ricardo een stortvloed van gevoelens van dubbele onaanpasselijkheid in zowel de omgang met leden van de filmploeg als met herinneringen aan zijn eiland van geboorte en de familie, zoals zijn

moeder en vader die inmiddels - net als hij zelf - gescheiden zijn. Persoonlijke ontwikkelingen brengen hem in de war, met grote onzekerheid over zijn relaties, zoals zijn jeugdliefde Jolanda, zijn huidige partner Marlies en de gevoelens voor Garmen. Ricardo blijft buitenstaander in eigen land. Aan het slot neemt de hoogleraar ontslag in Nederland en kiest hij ervoor op zijn eiland van geboorte voor het ambacht van zijn vader, die een vakkundig meubelmaker was: kunde in plaats van kennis, het terug naar de oorsprong, het carnaval is voorbij.

Wat me bij het lezen vanaf de eerste bladzijden van 'Het wonder van Santa Clara' opviel was het grote stilverschuilen tussen de

eerste en tweede roman. Met de tweede roman heeft Chesley Rach bewezen een schrijver van kaliber te zijn met een intrigerende plot die vele vragen - ik zou zeggen existentiële vragen - aan de orde stelt op een prettig leesbare trefzekere manier die veel zakelijker is dan in het debuut, in een strakke en directe stijl. De Ricardo die als een zelfgekozen eenzame tussenfiguur zijn eiland van zijn eiland moest heroveren in het debuut is vervangen door de aanvankelijk sceptische maar gaandeweg steeds meer betrokken buitenstaander Tom in de tweede roman, die als journalist in Mexico een verslag moet geven van wonderlijke genezingen die daar in het kleine dorpje Santa

Clara hebben plaatsgevonden. Hij raakt zo verstrengeld in de lokale maatschappij dat het hem niet meer mogelijk is daarvan een objectief verslag te geven. Pas na jaren zet hij er zich toe zijn ervaringen en emoties op papier te zetten.

Santa Clara is een verstild dorp dat ooit bloeide door de zilvermijnen, maar toen die uitgeput raakten sterk achteruitging. Dan gebeurt er een wonder. Als het dorp gestipterd wordt door langdurige droogte waaraan ten slotte door hevige onweersbuien en regens een einde komt, kijkt de jonge man Salvador, per ongeluk bij een blikseminslag in een onbedekte spiegel die hij donder en bliksem roept volgens het volksgeloof onherroepelijk problemen op, maar in dit geval keert het zich ten goede, want het is het begin van de genezingskracht van Salvador. Op haar sterfbed zegt zijn grootmoeder tegen Salvador: „Er is iets met je gebeurd. Ik kan het zien. Het is een groot geschenk. Wees er voorzichtig mee.“ Als door 'toeval' het eerste wonder van genezing van een zieke door de aanraking van Salvador plaatsvindt, waarna tal van genezingen volgen, leeft het dorp op door toerisme, omdat bezoekers het wonder willen aanschouwen of zelf genezing zoeken. Dat roept de felle jaloezie op van de plaatselijke kwakzalver en de pastoor die hun invloed op de bevolking zien verdwijnen. Salvador wordt op hun aanschichten door de dorpelingen de dood ingedreven. Met de dood van de genezer zinkt het dorp weer weg in zijn lethargie. Maar Salvador komt bij zonsopgang geregeld terug in een felle genezende lichtstraal boven de rivier.

De pastoor van het Mexicaanse dorpje drijft Salvador de dood in.

Tom maakt als journalist in Mexico een verslag van de wonderlijke genezingen die daar in het kleine dorpje Santa Clara hebben plaatsgevonden.

Maar Salvador komt bij zonsopgang geregeld terug in een felle genezende lichtstraal boven de rivier.

De roman gaat volgens de verteller over 'liefde en haat, vergelding en vergeving, eerzucht en nederigheid, overrompelen - de schoonheid en afschrikwekkende lelijkheid', en ik kan daar nog wel wat tegenstellingen aan toevoegen, zoals goed en kwaad, geloof en bijgeloof, wetenschap en geloof, magie en realiteit, met de centrale tegenstelling in een egoïstische en altruïsme. De hoofdpersoon Salvador is de onvoorwaardelijke altruïst die alles belangeloos doet in zijn leven, terwijl andere personages voortdurend 'uit eigenbelang' handelen. Maar het ultieme thema in het verhaal is de theodicee, 'de rechtvaardiging van

God, de verdediging van de Voorzienigheid ten opzichte van het in de wereld bestaande kwaad' en de mensen met hun vrije wil daartussen. Het wonder van Santa Clara is een roman van de intertekstualiteit met tal van verwijzingen naar de Bijbel, met als illustratie het hoofdpersoon Salvador die als een reddende heiland - is heler - met handoplegging de mensen helpt, maar door een Judas verraden wordt en vervolgens door de door de pastoor opgezweepte dorpelingen vermoord wordt, als die hem uitdagen over het water van de rivier te lopen. Moeder Maria Dolores neemt uit verdriet en woede ver-

schrikkelijk wraak en verwoest het dorp met haar gebeden die bliksem en aardbevingen oproepen. De schuldige mensen die de zoon de dood hebben ingejaagd maakt ze met haar gebeden ongeneeslijk ziek. Maar ze wordt zelf ook slachtoffer. Wraak blijkt zelfdestructief: „Vergeving is beter dan vergelding en liefde beter dan haat. Misschien was het Gods bedoeling om dit simpele feit weer eens te benadrukken.“

De zoon kent geen wraakgevoelens en blijft de mensen genezen als hij in de avondzon boven de rivier verschijnt in een lichtstraal en de zieken in zijn licht staan; genezing vindt men in het licht.

Maar het verhaal laat zich ook lezen als een drama over een verlopen dorp en een alcoholische journalist, de wonderen van Salvador, het verraad van El Brujo en de pastoor die de genezer vanaf de kansel voor de 'antichrist' uitmaakt, de dood van de genezer Salvador en de wraak van moeder Maria, maar de uiteindelijk delging van de schuld door 'berouwen en vergiffenis', de titel van het laatste hoofdstuk van de veertien - als een kruisgang. Zo kun je in de roman ook reminiscenties in moderne vorm zien aan de middeleeuwse mirakelverhalen en de 19e-eeuwse verhalen over Maria-verschijningen. Ook de naamgeving van de personages is in dit verband interessant: de koster Pedro Portero, de hospita Ana Maria de los Santos, de kritische

wetenschapper Juan de la Luz, de verpleegkundige Philomena del Rosario Espinoza, waarbij de namen de betekenis en functie van de personages illustreren. Het verhaal eindigt met de energieke herbouw van het plaatsje dat al vanaf de titel de centrale prent krijgt. De journalist brengt zijn verslag van de wonderlijke en onbegrijpelijke gebeurtenissen, waarbij hij door de dorpelingen geholpen wordt. Het verslag wordt ingebed in een prolog en epiloog.

Genezing vindt men in het licht. Waar de wetenschap geen licht kan verschaffen blijft het wonder. „Wetenschap en geloof hebben elkaar niet te bijten. Geloof begint daar waar weten-

schap geen antwoorden kan bieden. Het zou irrationeel zijn om aan te nemen dat er niets bestaat behalve hetgeen wij kunnen verklaren.“ Genezing vindt men in het licht van het wonder.

Chesley Rach: *Het wonder van Santa Clara*
Haarlem: Uitgeverij In de Knipscheer
316 pagina's
2018
ISBN 978 90 6265 616 5
www.indeknipscheer.com

Prof. dr. Wim Rutgers is als buitengewoon hoogleraar Caribische letterkunde verbonden aan de universiteiten van Aruba en Curaçao.

In de eerste roman van Rach komt Ricardo Bonifacius terug naar Curaçao tijdens het carnaval.

FOTO JEU OLIMPIO

Boekpresentatie Bloemhof

Er komt een dubbelinterview in Landhuis Bloemhof met de auteur van het boek 'Pom' van Kees Broere (waarover afgelopen zaterdag een achtergrondartikel verscheen in het Antiliaans Dagblad) en met Chesley Rach van het boek 'Het wonder van Santa Clara'. De boekpresentatie in de vorm van een interview wordt gehouden door Elodie Heloise. Daarnaast de auteurs vijf vragen voor elkaar. Elodie Heloise ontdekte al enkele over-

komsten: in beide boeken speelt de journalistiek een rol. In beide boeken is de hoofdpersoon in een land waar hij niet 'hoort', er vindt in beide boeken een ramp plaats, in beide gevallen is de hoofdpersoon een man, in beide boeken is er nogal wat drank aan de orde en beide auteurs spelen 'God' maar dan elk anders. De boekpresentatie is op donderdag 19 juni van 19.00 tot 21.00 uur.